

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

UITGAVE VAN DE VERENIGING TEGEN DE KWAKZALVERIJ, VERENIGING TOT EVALUATIE VAN ALTERNATIEVE BEHANDELMETHODEN EN TOT BESTRIJDING VAN DE KWAKZALVERIJ

Redacteur: J. Th. Balk, Keverberg 54, 1082 BE Amsterdam

Versijnt 4 x per jaar

ALGEMENE LEDENVERGADERING

Het bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij nodigt U uit voor de algemene ledenvergadering, te houden in het Diakonessenhuis, Bosboomstraat 1 te Utrecht, op ZATERDAG 19 april te 10 uur v.m. (Jaarverslagen secretaris en penningmeester, rondvraag). Een medewerker van het parapsychologische instituut van prof. M. Johnson houdt een voordracht.

DE STAATSSECRETARIS EN DE ALTERNATIEVEN

door C.N.M. Renckens

Per 1 januari 1986 zijn nieuwe regels van kracht geworden met betrekking tot de vestiging van huisartsen. De energieke staatssecretaris Van der Reijden heeft vestiging gebonden aan een vergunningstelsel, waarvoor de verantwoordelijkheid berust bij de gemeenten. Deze gemeenten dienen zich te houden aan een aantal landelijke richtlijnen o.a. betreffende de praktijkgrootte en dienen sterk af te gaan op adviezen van de plaatselijke huisartsenverenigingen.

De landelijke huisartsenvereniging heeft zich redelijk ingenomen getoond met deze regeling, die aan wildgroei en ongewenste concurrentie tussen artsen met zeer kleine praktijken een eind zal maken. Weinig aandacht kreeg de mededeling van de staatssecretaris dat hij in een brief aan de gemeenten zal vragen om in het plaatselijke huisartsenscala ook plaats in te ruimen voor alternatieve artsen, humanistische (?) artsen en vrouwelijke artsen. Wat hebben de vrouwelijke artsen en de humanisten misdaan om zo in één adem genoemd te worden met de alternatieven? En waarom worden die alternatieven in de politiek weer zo uiterst welwillend benaderd?

Hoe moeten wij ons de gang van zaken straks voorstellen als in een willekeurige gemeente B. en W. beslissen, ongetwijfeld tegen de zin van de plaatselijke huisartsen in, om nu maar eens in de praktijk van die aardige oude dokter, die met pensioen gaat een heuse alterneut aan te stellen? Laten wij eens kijken.

Naar de antroposoof!

Is de alterneut bijv. antroposoof dan zal de astmapatiënt, die voor controle komt en wiens pillen op zijn, toch wel erg verrast zijn te vernemen dat zijn

kwaal gevolg is van overprikkeldheid van het astraallichaam, dat tot voortdurende "oversturing" voert. Zal de patiënt wel overtuigd zijn van het feit dat constitutionele therapie in zijn geval exploratie van nieuwe kunstzinnig-creatieve activiteit noodzakelijk maakt?

Is de alterneut aanhanger van de natuurgeneeswijze dan kunnen de niets vermoedende patiënten wel eens geconfronteerd worden met een zedepreker die elke klacht en kwaal wijt aan hun verkeerde leefwijze. Hoewel deze benadering vaak in goede aarde kan vallen bij mensen die gebukt gaan onder een calvinistisch schuldbesef, kan grote ongerustheid ontstaan bij mensen die graag genieten van de goede dingen van het leven. ("Dokter zal mij mijn biefstukje toch niet verbieden?"). De patiënt met reinheidsdwang krijgt wellicht zweetkuren voorgeschreven, terwijl de lijder aan smetvrees misschien wel aan agressieve balneotherapie wordt blootgesteld door zijn huisarts! En van "gezonde beweging" is nu eenmaal ook niet iedereen giend.

Is de alterneut "slechts" homeopaat dan lijkt de schade op het eerste gezicht wel mee te vallen. Immers kwaad kan het niet. Dat het ook niet zo erg helpt is alleen maar vervelend als het ernstige aandoeningen betreft. Menige patiënt is er wel van te overtuigen dat het een overwinning is als een bronchitis, een urineweginfectie of iets dergelijks na drie of vier weken spontaan genezen is, terwijl deze aandoeningen met eenvoudige geneesmiddelen binnen enkele dagen onder de knie te krijgen zijn. Tel uit uw winst! En verder maar hopen dat de medisch-wetenschappelijke

---

Vereniging tegen de Kwakzalverij

Oppericht 1 januari 1881

Correspondentie-adres: Bergse Dorpsstraat 101
3054 GC Rotterdam; tel 010-187149

BESTUUR:

Voorzitter: C.W.Chr. Deurman, Arnhem
Secretaris: I.A. van de Graaff, Rotterdam
Penningmeester: H.A.M. Voorbij, Vinkeveen
Leden: G.R. van den Berg, Amsterdam
prof. B.S. Polak, Amsterdam
D. Uitterdijk, Medemblik

Adviserende leden:

S. Lelie, Middelburg
prof. dr. F.A. Nelemans, Duivendrecht

Postgiro van de Vereniging: 32237 ten name van
Penningmeester van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, Vinkeveen.

De **contributie** bedraagt thans f 30; voor studenten en leerlingverpleegkundigen f 10; begunstiger wordt men door een schenking aan de vereniging van minimaal f 100.

---

opleiding van de homeopaat, die toch ook arts is, voldoende waarborg biedt tegen zonderlinge opvattingen over bijv. de kracht van het kruid bij pre-maligne aandoeningen, hoge bloeddruk e.d. De praktijk leert wel eens anders!

Paranormaal en op afstand

Is de alterneut paranormaal begaafd (hoewel dit vrijwel alleen bij onbevoegden voorkomt), zou die oude dame die zoveel last heeft van haar rheuma, dan echt gesterkt zijn als ze weet dat de dokter op zijn vakantie een foto van haar heeft meegenomen "om zijn energie op af te reageren"?

Is de alterneut enthousiast acupuncturist dan zal het voor die stoere vent, die echter doodsbang is voor prikken, wel direct aanleiding zijn om zich naar een andere arts te laten overschrijven of om in elk geval de dokter zo veel mogelijk te ontlopen. Stel je voor: rugpijn? "Komt U maar: met behulp van deze naaldjes zal het evenwicht tussen Uw Yin en Yang binnen de kortste keren weer hersteld zijn. U voelt er bijna niets van".

De lijst voorbeelden is willekeurig uit de breiden; wat bijv. te denken van de Moerman-arts, die zijn hele praktijk adviseert over te gaan op bietensap en om voortaan de koffie liever te laten staan. Het diët werkt immers niet alleen genezend bij kanker, maar werkt ook preventief en zo voorkomt dokter dus dat in zijn praktijk nog kanker voorkomt.

Veel problemen te verwachten

Niet alleen de patiënten krijgen echter ongevraagd te maken met de grillen van deze medische Don Quichottes, ook de plaatselijke huisartsenorganisatie en waarnemingsgroepen zullen met problemen te maken krijgen. De alterneut zal (zoals thans veelal het geval is met zijn wild gevestigde confraters) met zijn afwijkende opvattingen en therapiën een stoorzender en lastpost zijn, die samenwerking zeer bemoeilijkt.

Dat staatssecretaris Van der Reijden, als een Sancho Panza der alternatieven, deze problemen niet voorzien heeft is hem persoonlijk misschien niet eens zozeer aan te rekenen. De man is immers econoom en heeft, wie weet, zelfs wel een oude tante die zoveel baat heeft bij dr. Vogel's apotheek. In diverse interviews heeft hij er recent blijk van gegeven de gevestigde artsen en hun beroepsorganisaties te beschouwen als een maffia. Maar op zijn departement werken toch nog wel artsen die de ondeskundige econoom, daar waar het medische zaken betreft, zouden kunnen corrigeren? Of zijn deze ambtenaren ook halve politici geworden geworden, die hun oren meer laten hangen naar de publieke opinie en op kamermeerderheid dan naar hun professioneel geweten als zonen van Hippocrates? Ze hebben in ieder geval de schijn tegen!

En dan wil Van der Reijden, met de hem kenmerkende bescheidenheid, straks in een volgend kabinet ook nog terugkeren als minister van Volksgezondheid. Kan die man niet weg? En mag er dan, net als vroeger a.u.b. weer eens een dokter aan het hoofd van dat ministerie komen?

C.N.M. Renckens

STAATSSECRETARIS OP CONGRES VAN ALTERNATIEVELINGEN

Verkiezingstijd in zicht? Altijd nuttig om een paar flinke strooppotten neer te zetten. Staatssecretaris Van der Reijden van Volksgezondheid weet er ook raad mee. Moeilijke zaken als bijvoorbeeld een uitbreiding van de preventie buiten de geijkte kanalen van hart- en vaatziekten, gedachten over de bedreiging van aids en de maatregelen van regelgevende aard die in de naaste toekomst noodzakelijk zullen blijken? Niets daarvan. In plaats daarvan bezoekt de staatssecretaris een congres van een groep alternatievelingen, verenigd in de Novag, Nederlandse organisatie van alternatieve genezers.

Daar heeft hij de gedachte ontvouwd dat het goed zou zijn wanneer de reguliere artsen zouden samenwerken met artsen en therapeuten die aanhangers zijn van wat dan zo eufemistisch heet alternatieve

methoden, maar waarvoor we ook wel een ander woord kunnen bezigen.

Reguliere artsen zouden, zo belichtte de staatssecretaris zijn ideeën, als de patiënt dat wenst moeten verwijzen naar een alternatieveleving, arts of niet. Goed, dat zou dan eerst als experiment gedurende een aantal jaren moeten geschieden. De "gewone" artsen zouden dan meteen een inzicht krijgen in de doeltreffendheid van de alternatieve methoden. En anderzijds verwachtte de staatssecretaris dat de alternatieve genezers uit de proef zouden kunnen destilleren wat hun mogelijkheden, wat hun normen zijn.

Centrum in Winterswijk?

Er blijken plannen te zijn om een alternatief geneeskundig centrum te stichten in Winterswijk, op een flinke afstand overigens van de grote geneeskundige onderzoekcentra: de enorme bundeling van medische deskundigheid in de grote academische ziekenhuizen heeft men in zo'n centrum niet van node... De staatssecretaris, wie zijn medische adviseurs kennelijk met succes hadden ingescherpt op zijn tellen te passen, zei kritisch de plannen te aanschouwen. Maar liet hij er op volgen, "met een positieve grondhouding". Hij zag er een soort spiegelbeeld in van zijn plan voor de samenwerkingsverbanden tussen "gewoon" en alternatief.

De Novag overkoepelt bepaald niet alle alternatievelevingen en Van der Reijden liet dan ook duidelijk uitkomen dat erkenning (stel je voor!) nog niet aan de orde was. Ook subsidie niet (al heeft de staatssecretaris dan wel vier ton uitgetrokken voor onderzoek naar de invloed van paranormale methoden op hoge bloeddruk...).

Novag deelt prijzen uit

Op het Utrechtse congres van de Novag heeft men direct maar flink uitgepakt met het uitreiken van een prijs voor wetenschappelijk onderzoek. Acupuncturiste H. Wedel-Jansen kreeg de prijs (2000 gulden en een indrukwekkende oorkonde) Zij heeft ontdekt dat de acupunctuurprikken de sportieve prestaties van karateka's ten goede beïnvloedden.

Er werden voorts twee eervolle vermeldingen uitgedeeld. Een ervan was voor de voormalige hartchirurg Van der Schaar voor zijn onderzoek naar de resultaten van de chelatietherapie. Een paranormale genezer werd bij deze prijzenronde niet vergeten. Pananormaal genezer Snel uit Bilthoven had ervaren dat een paranormale behandeling van tumoren bij proeven op dieren gunstige resultaten toonden...

Hoe zal Van der Schaar zich voelen in dit gezelschap? Tja, "misery acquaints a man with strange bedfellows" zei Shakespeare al.

Knipsels, vouwbladen?

De redactie van ons Actieblad tegen de Kwakzalverij houdt er zich voor aanbevolen

VERONICA WACHTTE VERGEEFS OP SOKKENWONDER

De secretaris van de Vereniging tegen de Kwakzalverij, drs. I.A. van de Graaff heeft op niet mis te verstane wijze voor radio Veronica de staf gebroken over de wondersokken van D.J. Visscher te Vijfhuizen. Deze "magnetische" sokken zouden ziekten en kwalen genezen. Laat Visscher, een magnetiseur, maar met bewijzen komen, zei de heer Van de Graaff. Radio Veronica had Visscher uitgenodigd om zijn schepping, de biomagnetische sok, te verdedigen. Hij kwam echter niet opdagen.

De Consumentenbond heeft in zijn gids gewaarschuwd tegen de dure sokken (f 98,75 per paar) die volgens de beweringen van Visscher van een magnetische veld zijn voorzien en tegen een reeks van kwalen zouden helpen. In advertenties wordt Neeskens als getuige aangevoerd. Dankzij die speciale sokken was hij in minder dan de helft van de tijd weer in staat "in de top mee te draaien". Twee chirurgen onderscheidenlijk uit Zeist en Son werden aangevoerd omdat zij aanbevelingen zouden hebben geschreven voor de scheppingen van Visscher. Beiden hebben hem inmiddels gesommeerd daarvan in den vervolge af te zien.

De KAMA, keuringsraad aanprijzing medische aspecten, had de advertenties veroordeeld, maar niet alle acquireurs houden zich daaraan. Bijvoorbeeld niet die van Bosch & Keuning te Baarn, die Visschers advertentie hadden geworven voor het blad Denken & Doen van de Vereniging voor Huisvrouwen, zoals wij berichtten in ons decembernummer.

Om die veroordeling van de KAMA te ontgaan plaatste het bekende Rotterdamse huis-aan-huisblad De Havenloods een pseudo-interview met Visscher. Henk Blanken van Het Vrije Volk inspireerde dit tot een groot artikel tegen de Vijfhuizense sokkenmagenaar. Hij vroeg o.a. de mening van drs. Van de Graaff; "Je doet er inderdaad weinig tegen", zei deze, "Iemand die flink pijn heeft kun je zo een paar honderd gulden lichter maken. En ook als het niet werkt zeggen die mensen na afloop nog dat het toch het proberen waard was". Want om te erkennen dat je gewoonweg beetgenomen bent ... dat hoor je niet zo gauw.

Visscher heeft voor het op de markt brengen van zijn sokken het postorderbedrijf Verano products in de arm genomen. Directeur Wim Bos van dat bedrijf adverteert o.a. in damesbladen met theezakjes als vermageringskuur en met anti-rookmiddelen.

Uit het artikel in het Vrije Volk blijkt voorts dat de acquireurs van Bosch en Keuning te Baarn de advertentie die in het orgaan van de Vereniging voor Huisvrouwen was opgenomen ook hadden geworven voor het blad Omega van de Nederlandse Vereniging van Slechthorenden. Het bestuur van deze vereniging vond de advertentie voor biomagnetische sokken echter te dol. Zij verzocht Bosch & Keuning hiervan voortaan verschoond te blijven.

MANIFESTEERT DE BLOEDDRUK METER DE KRACHT PSI?

In De Telegraaf kon men op 5 januari jongstleden een advertentie aantreffen gesierd met het embleem van de Rijksuniversiteit te Utrecht. Oproep patiënten met hoge bloeddruk stond er boven. De tekst luidde als volgt:

Het ministerie van WVC heeft aan de Stichting WOPG (wetenschappelijk onderzoek paranormale geneeskunde, red. AtdK) een subsidie toegekend voor onderzoek op het gebied van de paranormale geneeskunde. Patiënten met hoge bloeddruk die zouden willen meewerken aan dit onderzoek kunnen zich daarvoor aan melden op het volgende adres: Rijksuniversiteit Utrecht vakgroep Parapsychologie, kamer g 145, drs. J.T.M. Attevelt, Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht, tel 030-534826

Binnen één week hadden zich ruim 1200 patiënten opgegeven, wist hetzelfde dagblad naderhand te vertellen. Van hen zullen er 120 langs paranormale weg worden behandeld. Twaalf paranormale genezers nemen vrijwillig aan dit experiment deel. "Vooral medici en natuurkundigen wachten geamuseerd handenwrijvend af of bij dit spectaculaire experiment nu eindelijk het bestaan van die sterk vermoede maar ook als wetenschappelijke humbug weggewuifde kracht tussen mensen wordt aangetoond die in de parapsychologie als Psi wordt aangeduid", aldus André de Kromme in een groot opgemaakt artikel.

Het blad citeerde de secretaris van de faculteit Sociale Wetenschap waaronder de vakgroep parapsychologie valt: "er is een duidelijke behoefte aan goed onderzoek naar alternatieve geneeswijzen. Dat ook de overheid zich daarvan bewust is" aldus de secretaris van de faculteit, drs. E. Czyzewski, "blijkt wel uit het feit dat WVC in deze financieel krappe tijd vier ton ter beschikking stelt".

André de Kromme doet in De Telegraaf nog eens de situatie in Utrecht uit de doeken. Op 1 april 1974 werd de Zweed prof. Martin Johnson gewoon hoogleraar in de parapsychologie. De bijzondere leerstoel wordt nog steeds bezet door Henri van Praag, als opvolger van Tenhaeff. Nu wijlen Tenhaeff heeft destijds heftig geopponeerd tegen de benoeming van een wetenschapsman als Johnson.

"Nuchtere topfunctionarissen"

De vakgroep parapsychologie gaat zich nu, geheel buiten de medische faculteit om, bezig houden met een medisch onderzoek: experimenten met paranormale beïnvloeding van de bloeddruk. Aan het artikel van De Kromme ontlenenen wij dat de stichting WOPG vier jaar geleden is opgericht door "nuchtere topfunctionarissen van enkel grote bedrijven, die persoonlijke belangstelling hadden voor paranormale geneeswijzen". Het doel is om eens en voor altijd uit

te maken of paranormale methoden werken of niet.

De ontwikkelingspsycholoog drs. Hans Attevelt — in de advertentie genoemd — is al geruime tijd bezig met een onderzoek op verzoek van de organisatie van paranormale genezers. Bij bijna 3300 patiënten met 400 verschillende aandoeningen stelde deze ontwikkelingspsycholoog — géén medicus! — een onderzoek in naar het ziekteverloop. Hij zoekt het nu in de aanwijzingen van de bloeddrukmeter: het ministerie had daar vier ton voor over! Om te weten of het om Psi gaat of dat er sprake is van psychologische beïnvloeding heeft Attevelt de patiënten in drie groepen verdeeld. Groep C zal niet weten dat er geen genezer aanwezig is, groep B kan de genezer niet zien, maar de genezer de patiënt wel, groep A onderwerpt zich aan handoplegging en strijken.

GEDYNAMISEERD TEGEN DE GRIEP

De basisstof wordt tot 200 x gedynamiseerd, zo wordt ons voorgehouden met betrekking tot het drinkbare anti-griepmiddel Influsin. "Een veilig natuurlijk middel", juichte een advertentie in de Zuidlimburger van 6 november jongstleden.

Een advertentie die er eigenaardig uitzag, omdat zij als een krante-artikeltje begon: "Van onze wetenschappelijke medewerker". Influsin zou, volgens "de artsen" (let wel op het lidwoord "de"!) volkomen de anti-griep prik vervangen. In het "artikel" wordt dr. R. Zuidema aangehaald die in Libelle Medisch heeft gesteld dat Influsin zelfs beter werkt dan de normale griepinjecties.

Influsin wordt als volgt gemaakt, lezen wij in de advertentie die onderaan met grote letters vermeldt "verkrijgbaar bij drogisterij De Fontein". Aan het Pasteur Instituut en het RIV te Zeist wordt gevraagd welke de te verwachten griepen zijn. "Van deze influenzavirussen wordt een serum gemaakt". Dat serum is de basisstof die tot "200 x wordt gedynamiseerd". "Het aldus verkregen middel laat door middel van signaalfunctie het lichaam antistoffen maken. En daar gaat het om, daarmee gaat u veilig en griepvrij de winter door". Zonder griep de winter door.

Maar wat zou toch het natuurlijke element zijn, waarvan de advertentie zo hoog opgeeft?

Wij veroorloofden ons ook nog andere advertenties op dezelfde pagina van de Zuidlimburger te bekijken. En zie bij de kleine advertenties vonden we nog onder "diversen" niet alleen (het liep ook in Kerkrade tegen de Sinterklaastijd) "Wilt U Sint en 2 Pieten thuis ontvangen?" maar ook een annonce van E. Leufkens. Hij is paranormaal natuurgenezer. "Diverse kwalen. Cityflat 210, Heerlen".

Ook bij hem zal het er wel heel "natuurlijk" toegaan. Het woordje paranormaal is al niet meer voldoende, zonder de aanvulling "natuur" voor een mensheid die het "terug naar de natuur" in het vaandel heeft geschreven en zich graag door diverse lieden een oor laat aannaaien.

“WONDERGENEZINGEN” bij KANKER

De gynaecoloog prof. dr. F.B. Lammers behandelde het onderwerp wondergenezing in een voordracht in het Academisch Medisch Centrum te Amsterdam. In de rubriek Klinische lessen werd deze voordracht afgedrukt in het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde (januarinumnummer 1986).

Wij veroorloven ons enige citaten uit dit artikel. Prof. Lammes veronderstelde dat zijn gehoor patiënten zou ontmoeten die uiting gaven aan de zeer indrukwekkende resultaten van alternatieve geneeswijzen. “Het is voor een arts noodzakelijk om zich te realiseren dat er nog heel andere verklaringen zijn voor verbluffende genezingsresultaten van alternatieve therapie”.

Het kan o.a. voorkomen dat de diagnose niet juist was. Soms zijn er patiënten bij wie de diagnose kanker met stelligheid door een ervaren medicus was gesteld, maar soms jaren later moest die diagnose worden herroepen. Zouden deze patiënten hebben gekozen voor een alternatieve behandeling dan zouden zij een levend bewijs vormen voor de wonderbare genezing van kanker door alternatieve behandeling. Bij het grondige onderzoek van de Moerman — therapie door de commissie Delprat in 1958 kwam naar voren dat deze mogelijkheid van “genezing” zich veelvuldig voordeed.

Prof. Lammes gaf een aantal voorbeelden, die een keuze vormden uit een verzameling patiënten uit verschillende centra bij wie de aanvankelijke diagnose werd gewijzigd. Hij wees er verder op dat de diagnose kanker in vele gevallen gemakkelijk maar soms uiterst moeilijk is vast te stellen. De grens tussen goed- en kwaadaardig is niet altijd scherp aan te geven: ook komen allerlei valkuilen voor. “Wanneer de diagnose niet wordt herroepen, kan een opvallend beloop ontstaan. Elke behandeling zal resulteren in een genezing en als een trofee worden gebruikt. Van oudsher sierden kwakzalvers zich reeds met deze tooi”.

Het is, vervolgde prof. Lammers, allerm minst uitgesloten dat er tot dusverre onbekende mogelijkheden liggen bij alternatieve behandeling. *Zeker is dit niet en het is nog nimmer bewezen* (cursivering van ons, red. AtdK) Het is triest wanneer patiënten met een curabele vorm van kanker van behandeling afzien op grond van deze drogbeelden. Bij een nog te genezen patiënt is actieve bestrijding (spatiëring van ons, red. AtdK) van alternatieve behandelingsmogelijkheden alleszins gerechtvaardigd.

Bewijsvoering uit de ongerijmde

Genezing van kanker door alternatieve behandeling kan soms heel goed worden verklaard na zorgvuldige analyse van de ziektegeschiedenis of na herbeoorde-

ling van de histologische preparaten. Wie patiënten met kanker moet adviseren en begeleiden moet ervan op de hoogte zijn dat genoemde mogelijkheden niet zeldzaam zijn. De kwakzalver wordt met bewijsvoering uit het ongerijmde in de kaart gespeeld.

Zolang dit besef ontbreekt zal men een veel te welwillende houding aannemen ten aanzien van alternatieve methoden voor het genezen van kanker. Het is geheel onverantwoord (spatiëring van ons, red. AtdK) wanneer een patiënt op grond van dergelijke suggestieve informatie afziet van curatieve behandeling, aldus prof. Lammers.

WAT MANKEERT U?

DE COMPUTER ZOEKT HET UIT — IN LEEUWARDEN

Ooit gehoord van cantamega 2000? Dat is een tablet met “een uitgebalanceerde hoeveelheid vitaminen, mineralen, sporenelementen, enzymen en andere stoffen”, die tegemoet komen aan de behoeften van de moderne mens (en wie is dat niet?!) Vitamine B complex komt er in een hoge dosering in voor, vitamine C, zink, magnesium, ijzer, kelp en lecithine. D. Muller, arts voor homeopathie en natuurgeneeswijze schrijft er in aanbevelende zin over op de voorpagina van Natuurpost, een blad dat in een oplage van een miljoen exemplaren wordt verspreid. Het is uitgegeven door de “stichting Knipseldienst SKD”. Als correspondentie-adres wordt postbus 471 te Leeuwarden genoemd.

Op een binnenpagina komt de arts R.B. Nauta uit Assen aan het woord over “voedingssupplementen”. Rink Nauta, een homeopaat, heeft zich destijds verbonden om in radiopraatjes over homeopathische geneesmiddelen, waarop de Tros haar luisteraars vergast, producten van Bioform Holland b.v. te Heerenveen te noemen. Maar naderhand trok hij zich terug. Over de moeilijkheden waarin Nauta daarmee raakte heeft Vrij Nederland destijds uitvoerig bericht en wij maakten er vorig jaar melding van in ons septembernummer.

Lichaamstaal en voedings principes

In het op weekendformaat met een groene steunkleur gedrukte “Natuurpost” treft men een z.g. *voedingstest* aan met 263 vragen. De test moet men uitsluitend inleveren bij “uw winkelier” die voor de terugzending zorg draagt. De vragenlijst heet ontworpen te zijn om lichaamstaal te vertalen in voedingsprincipes. De computer zal uitmaken wat men moet eten, welke voedingssupplementen men tot zich moet nemen.

Aardig voor de winkelier om te lezen dat de klant 's

nachts meer dan tweemaal moet urineren of dat een verminderde libido (seksuele lust) diens deel is.

Andere vragen: Heeft U spits toelopende vingers? Heeft U kanker? Heeft U meer gas dan normaal in de hogere en lagere darmen? Heeft u een kropgezwel? Heeft U een hazelip? Heeft u veel lichaamshaar? Eet u chocoladerrepen, een of meer per dag? Vrouwen: Is het moeilijk voor u om zwanger te worden? Is uw seksuele drang laag? Is er bij u de diagnose gesteld dat u lupus erythmatusus heeft? Eet u kant en klare toetjes? Heeft u een stem gelijk aan die van de andere sekse? Urineert u meer dan twee liter dagelijks?

Zo gaat dat maar door.

De computer zal het allemaal wel uitzoeken.

In het vorige nummer van ons blad maakten wij melding van de door het medische tuchtcollege uit zijn ambt gezette alternatieve Leeuwarder arts J.W. Visser. Hij liet zijn patiënten een lijst van 22 vragen invullen en leidde uit de antwoorden af welke vitamines patiënt nodig had. Eenvoud is het kenmerk van het ware zal hij gedacht hebben.

De mannen van de Natuurpost, die zich verschuilen achter een postbusnummer, merkwaardiger wijze óók in Leeuwarden doen het beter met een lijst met 263 vragen (te beginnen met "is uw tong pijnlijk," en eindigend met "Gebruikt U kant en klaar voedsel") En bovendien zal de computer hier de vraag beantwoorden welk voedingssupplement is aangewezen. Tegenover de vragenlijst schrijft. D. Muller, hierboven al genoemd, een artikel over de zegeningen van vitamine E en het vitamine B-complex.

De knoflook ontbreekt niet op de bladzijden van de Natuurpost. Groot knoflooknieuws wordt aangekondigd. Dr. Sandra Cabot uit Sydney heeft een preparaat ontwikkeld dat de firma Nutrivital in de handel brengt.

VASOLASTINE OF AMPUTATIE?

Een medicus die het zo omstreden middel vasolastine toepaste bij een patiënte om zodoende aan amputatie van een been te ontkomen en haar niets mededeelde over de consequenties die niet opereren te weeg zou brengen is tot een maand schorsing veroordeeld. Het Gerechtshof te Arnhem bekrachtigde deze beslissing van het college voor medisch tuchtrecht te Zwolle.

Het betrof hier een suikerpatiënte. Haar toestand was in de loop van 1981 zodanig geworden dat zowel de internist als de huisarts met haar de situatie bespraken: er was aan amputatie van het linkerbeen niet te ontkomen. Een schoonzoon raadde amputatie af en drong aan op behandeling in het centrum waaraan de boven aangeduide vasolastine-arts was verbonden. Zij is daarna met vasolastine behandeld, maar enige maanden later moest zij toch worden geopereerd. Te laat. De patiënte overleed.

Medisch Contact zette boven het arrest van het

Arnhemse gerechtshof een foutief kopje "Chirurg amputeert te laat"... waaruit zou kunnen worden afgeleid dat de chirurg een maand werd geschorst. Er volgden in Medisch Contact enige reacties (de redactie erkende ruitelijk dat de kop boven het artikel onbedoeld misleidend was) De Eindhovense chirurg dr. C.M.A. Bruyninckx uitte ook critiek op de internist die bij de constatering van gangreen geen (vaat) chirurg in consult had geroepen.

PRIJS VAN BIOHORMA VOOR CELBIOLOOG

Voor de tweede maal is de Alfred Vogelprijs uitgereikt — een prijs van de Biohorma-groep te Elburg die in Nederland de z.g. natuurgeneesmiddelen van de Zwitser Alfred Vogel kennelijk met veel succes in de handel brengt. Het was een zeer formele plechtigheid in de Spiegelzaal van het hoofdstedelijke Amstel Hotel.

De eerste laureaat was in 1980 de medisch socioloog dr. C.W. Aakster, die een onderzoek instelde naar de effectiviteit van homeopathische en plantengeneesmiddelen en berekende welke enorme besparingen zouden worden bereikt wanneer men daar maar toe overging. Er is nogal wat kritiek geweest op dit duidelijke preken voor eigen parochie en de wetenschappelijke status van dr. C.W. Aalster rees er bepaald niet door tot middaghoogte.

Er is nu een stichting gevormd, die de prijs eens in de vijf jaar zal uitreiken en prof. dr. R.P. Labadie, hoogleraar farmacognosie aan de Rijksuniversiteit Utrecht is er voorzitter van. Aakster heeft men ook een plaatsje gegund in het stichtingsbestuur — hij is nu eenmaal de goeroe van de natuurgenezers — en verder maken daar deel van uit een arts uit Overdinkel, D. Meyer, apotheker C.C.M. Kerbosch uit Amsterdam en een mede-directeur van Biohorma, J.H.D. Tolenaar (penningmeester!)

De aanwezigen kregen heel wat toespraakjes te horen. A.H.M. Bolle, directeur van Biohorma, pardon laboratorium Biohorma, poogde het heel mooi te houden en beantwoordde de critiek op de prijs aan Aakster met de stellige mededeling: wij hebben Aakster niet willen beïnvloeden, Aakster heeft zich door niemand laten beïnvloeden. Om elke twijfel voortaan te voorkomen is echter de aparte stichting in het leven geroepen.

Het Utrechtse "transferpunt"

De prijs werd ditmaal toegekend aan de Utrechtse celbioloog dr. R. van Wijk, die tien jaar geleden een ZWO-beurs kreeg voor immunologisch onderzoek aan de universiteit van Colorado in de Ver. Staten. Van Wijk was in 1983 een van de grondleggers van het "Transferpunt voor geïntegreerde geneeskunde van de vakgroep Moleculaire Celbiologie". Hij is als

zodanig bezig met een onderzoek naar de betekenis van het basisbioregulatie systeem en de invloed van alternatieve geneeswijzen. Zelf noemde Van Wijk deze functie van betekenis voor "enige coördinatie" tussen twee werelden.

Met behulp van de prijs zal men proberen de anti-vervuilingsreactie van de lichaamscel en dan in het bijzonder de cel in het bindweefsel zo goed mogelijk vast te leggen. "Kijken naar het bindweefsel is anders dan enige jaren geleden". Twee meetmethoden worden gehanteerd, een elektrische (de verandering van de ionenhuishouding) en een thermische (temperatuurprikkel op de bindweefselstructuur) Zulks in relatie tot de reguliere geneeskunde en de natuur-geneeskunde.

Huisarts Meyer uit Overdinkel kwam ook aan het woord over het bioregulatiesysteem. Behandelingen moeten het zelfregulerend vermogen versterken. Door toepassing van natuurlijke geneesmiddelen word de arts in staat gesteld om het basisbioregulatiesysteem te stimuleren in zijn strijd om het herstel. Aan de "wetenschappelijke onderbouwing" mankeert nog wel het een en ander. Daar moet het onderzoek van Van Wijk toe bijdragen.

Priessnitz en Kneipp

De patiënt zelf wordt door huisarts Meyer flink aan het werk gezet: voedingtherapie, verbetering van de leefwijze, ademhalings- en ontspanningsoefeningen, zon- licht- en luchttherapieën, waterbehandelingen (baden, compressen en wikkels om de afvalstoffen af te voeren) naar de ideeën van Priessnitz en Kneipp. Meyer zweert ook bij de voedingrichtlijnen van de Zwitser Bircher-Benner. Maar het zijn wel ideeën van jaren en jaren geleden — de levensstijl van de hedendaagse mens is wel iets anders dan die in de dagen van Priessnitz (1790-1890) en pastoor Kneipp (1827-1892) Huisarts Meyer veroordeelt en passant het gebruik van koortstabletten en antibiotica omdat zij het zelf-regulerend vermogen zouden verzwakken en leiden tot chronische ziekten.

SJOUKJE EN DE KNOFLOOK

Is een actrice die een doktersrol vervult een medische autoriteit? De president van de Zwolse rechtbank vindt van niet. Sjoukje Hooymaayer, die de rol van dokter vervult in de televisieserie van de Vara, "Zeg 'ns Aa" heeft vorig jaar op uitnodiging van het Japanse knoflookpreparaat Kyolic een reis kunnen maken naar Japan en haar enthousiaste uitspraken werden door Kyolic gebruikt in advertenties om het preparaat aan te bevelen.

Over Kyolie hebben wij in het jongste december-nummer van ons Actieblad geschreven. Behalve Sjoukje Hooymaayer zouden ook Amerikaanse top-atleten in de wolken zijn met dit preparaat dat zij als

"aanvullend voedingsmiddel" gebruiken. Aldus de reclame van de importeur Pharmafood te Putten.

Intussen heeft de Reclame Codecommissie bezwaar aangetekend tegen de advertenties van Pharmafood. De bewering dat in de capsules van Kyolic vijftig maal zoveel knoflook zou zitten als in overeenkomstige produkten is bijvoorbeeld beslist niet waar. De indruk die in sommige advertenties werd gewekt als zou Kyolic een geneesmiddel zijn is eveneens een onderwerp van critiek van de Reclame Codecommissie geweest.

Pharmafood had het grondig aangepakt — er was ook nog zoets als een telefoonlijn voor informatie, waaraan de actrice eveneens had meegewerkt. Te hopen valt dat zowel Sjoukje als Pharmafood nu een toontje lager zingen waar het de lof voor Kyolic betreft.

JONGE ONDERNEMER

Edward van Ulft heeft in Bloemendaal een praktijk gevestigd voor natuurgeneeskunde. Wat hij zoals beoefent? Hij is specialist in klassieke homeopathie, klassieke Chinese massage en ooracupunctuur. Hij kreeg in Haarlems Dagblad een artikeltje met foto voor zijn originele, zoals het heet, verzekering. Wie namelijk van zijn huisarts een verklaring krijgt dat hij gezond is krijgt in ruil voor de maandelijkse betaling van 1 pct. van het maandloon een pakket voorzieningen. Iedere cliënt is verplicht zich twee keer 's jaars door van Ulft te laten controleren. De hele gezondheidstoestand van de cliënt wordt doorgenomen van Van Ulft bekijkt dan ook de iris van het oog. Niet-patiënten betalen hem per bezoek drie procent van hun maandinkomen.

De thans 39-jarige Van Ulft heeft zijn opleiding genoten aan de Bloemendaalse Academie voor Natuurgeneeskunde. Hij heeft met succes al een lening gevraagd voor een homeopathische apotheek en de aanschaf van een massagetafel. Ook heeft hij nog wat geld nodig voor het opzetten van een administratie en het plaatsen van advertenties. Het regionaal dienstverleningscentrum voor het midden- en kleinbedrijf heeft al positief gereageerd op de aanvraag van deze ondernemer in de natuurgeneeskundige branche.

NEPARTS AAN DE LIJN

"Gooi direct de hoorn op de haak als dokter Verhoef belt", adviseert de GG & GD te Haarlem vrouwen. Drie jaar geleden begon het, vertelt Haarlems Dagblad. De onbekende die opbelt en zich "dokter Verhoef van de GG en GD" noemt vertelt dat hij bezig is met een belangrijk medisch onderzoek. Hij begint dan zeer impertinente vragen te stellen die

beschreven worden als zijnde van "fysieke en seksuele" aard. Hij heeft ook wel eens vrouwen gevraagd de hoorn van de telefoon tegen de hartstreek te houden. Dan kon hij de hartslag controleren.

Op gelijke wijze wordt de naam van de Haarlemse firma Hunkemöller (lingerie, corsetten en badgoed) gebruikt. De opbeller belooft een gratis BH of andere cadeau. Een paar keer in de week wenden vrouwen zich tot de firma over deze zaak.

De geheimzinnige opbeller heeft nog een derde ijzer in het vuur: als enquêteur van de afdeling Haarlem van de Nederlandse Vereniging voor Seksuele hervorming. Dan noemt hij zich Van Vliet en stelt vragen over seksuele ervaringen aan vrouwen.

HORMONEN TEGEN AIDS?...

Een zacht gezegd wonderlijke theorie verkondigt een arts in het Brabantse Gilze. Hij schrijft, ziekten als kanker, reuma, multiple sclerose en zelfs aids toe aan... stress. Ja deze huisarts beweert dat ook ouder worden en overlijden gevolgen zijn van stress.

Bij een universele oorzaak behoort een universeel geneesmiddel. Dat zijn hormonen. Hij is, zelf herstellende van actinomycose, tot deze conclusie gekomen. De arts, Jos van den Bergh (42) behandelt thans een vijftigtal patiënten met hormonen.

Op een vraag of hij een nieuwe dokter Moerman is antwoordde Van den Bergh: Het Moermandieet is een softe vorm van therapie. Ik maak gebruik van de oerkrachten van de hormonen — dat is wel iets anders.

Op de pagina Leef van het Eindhovens Dagblad werd hieraan een groot — onkritisch — artikel gewijd. Aan het slot waarschuwt de arts verslaggever Ron Ruggenberg: "Je begrijpt toch wel dat mijn theorie het einde kan betekenen van het grootste deel van de farmaceutische industrie?"

Wanneer zulk nieuws op de redactie van een krant belandt zou men twee wegen kunnen bewandelen: of de zegsman is niet helemaal compos mentis en men besluit het verhaal niet te publiceren om de man tegen zichzelf te beschermen. Of wel men raadpleegt eens een medische autoriteit over dit wereldschokkende nieuws en voorziet het artikel van het nodige commentaar.

Niets van dat alles geschiedde. In een ingezonden brief maakte dr. C.M.A. Bruyninckx, als chirurg verbonden aan het Eindhovense St. Joseph Ziekenhuis bezwaar tegen het artikel dat bewees dat ook "reguliere" artsen kwakzalvers kunnen zijn. "Voor de (potentiële) patiënt is het te hopen dat journalisten hun voorlichtende taak in deze serieuzer zullen nemen dan de journalist die dit flutverhaal in elkaar heeft geflanst", aldus de heer Bruyninckx. Maar deze laatste kritische zin schrapt de hoofdredactie. Want, aldus de hoofdredactie van Eindhovens Dagblad, dat getuigde "alleen van onbegrip voor de journalistiek". De krant, aldus C. van Houtert signaleert zaken

zonder direct de pretentie te hebben uit te maken wat goed of slecht is. "Omstreden vernieuwingen kunnen na enige tijd succesvol blijken". Aldus het E.D. in alle ernst...

"OESTERPILLEN" IN BESLAG GENOMEN

Indrukwekkend mag de verbeeldingskracht worden genoemd van degenen die een slordige duit in de wacht willen slepen met het bedenken van wéér een middel om de mensheid van allerlei kwalen te genezen. Neem nu de "oesterpillen", die plotsklaps zijn "opgedoken" — uiteraard niet uit de Zeeuwse wateren maar uit de retorten van een of ander fabriekje. Niet alleen "geneesmiddel", maar zo denkt men in het buitenland (Nederlanders denken aan zoiets uiteraard niet) dit soort pillen zal de mannelijke potentie verhogen.

In Heerenveen — buiten het geweld van de Elfstedentocht — kwam de politie in geweer op verzoek van de Inspectie voor de Geneesmiddelen. Daar werd bij Bioform Holland B.V. ingegrepen. Men heeft er een grote voorraad "oesterpillen" in beslag genomen. Daarnaast ook een voorraad boekjes met de titel "De oester als genezer".

Bioform Holland was al herhaaldelijk gewaarschuwd omdat het doet voorkomen alsof de oesterpil een geneesmiddel is. Daarmee overtreedt het bedrijf de wet op de geneesmiddelenvoorziening. Directeur H. Hutting verklaarde tegen de pers dat de oesterpil helemaal geen geneesmiddel is maar gezien moet worden als een voedingssupplement. Dat is niet geheel in overeenstemming met het boekje "De oester als genezer"! De waarde van de in beslaggenomen goederen schatte dezelfde Hutting op drie ton; de Heerenveense gemeentepolitie deed er een schepje af en gaf op: 200.000 gulden. De directeur kondigde verder aan dat hij tien van de vijftien personeelsleden moet ontslaan — zo groot was het aandeel van de oesterpreparaten in de totale produktie van het bedrijf. Behalve oesterpilletten werden er ook zulke wonderlijke zaken als oestermelkdragees vervaardigd.

PARAPSYCHOLOGIE

Verzuim niet op zaterdag 19 april (10 uur v.m.) in het Diakonessenhuis te Utrecht (Bosboomstraat 1) onze ledenvergadering bij te wonen. Een medewerker van het parapsychologisch instituut van prof. M. Johnson houdt dan een belangwekkende voordracht over experimenten. Bestaat "psi" of niet? (Er wordt aan de leden geen afzonderlijke convocatie gezonden)